

Eläinten hyvinvointikeskuksen lausunto luonnokseen valtioneuvoston asetukseksi turkiseläinten hyvinvoinnista, diaarinumero VN/14432/2025

Eläinten hyvinvointikeskus kiittää mahdollisuudesta lausua.

Yleiset kommentit

Turkiseläinten nykymuotoinen häkkikasvatus ei takaa riittävää eläinten hyvinvoinnin tasoa, vaikka eläimiä hoidettaisiin asianmukaisesti säädöksiä ja hyviä toimintatapoja noudattaen. Eläinten olosuhteet turkistuotannossa eivät mahdollista lajinmukaista käyttäytymistä eläinten hyvinvointilain näkökulmasta riittävässä määrin eivätkä olosuhteet siten turvaa vaadittavia eläinten hyvinvoinnin edellytyksiä. Toteutumatta jääviä tai vaillinaisesti toteutuvia käyttäytymistarpeita ovat esimerkiksi liikkuminen, ravinnon etsintä ja muu vastaava toiminta, sosiaalisten suhteiden hoito ja eläinten sairastuessa tai vahingoittuessa niille annettavan asianmukaisen hoidon saaminen.

Turkiseläinten kohtelussa, käsittelyssä, hoidossa ja jalostuksessa on eläinten hyvinvointia heikentäviä käytäntöjä, jotka tulisi korjata pikimmiten. Eläinjalostuksella aikaansaadut tuotanto-ominaisuudet, erityisesti sinikettujen suuri koko, löysä nahka ja taipuneet jalat aiheuttavat eläimille vakavia ja pitkäaikaisia ongelmia, jotka pahenevat liiallisen ruokkimisen vuoksi.

Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen EFSA on tuoreessa tieteellisessä lausunnossaan (2025) todennut, että minkeillä, ketuilla ja supikoirilla eniten hyvinvointihaittaa nykyisissä pitoympäristöissä aiheuttavat liikkumisen rajoittaminen, tutkimis- ja ruuanhankintakäyttäytymisen estyminen sekä eläinten aistien liiallinen tai puutteellinen stimulaatio.

Asetusluonnos on tällaisenaan ristiriidassa eläinten hyvinvointilain kanssa, sillä se ei huomioi riittävästi lain edellyttämiä eläinten mahdollisuuksia olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja eläinten riittävään tilantarpeeseen. Kuten oikeuskansleri huomauttaa omassa lausunnossaan, asetuksen valmistelussa on huolellisemmin arvioitava se, täyttääkö asetuseruonnos ne vaatimukset, joita eläinten hyvinvointilaissa on säädetty. Jos asetuseruonnos ei täytä lain vaatimuksia, sitä ei voida katsoa soveltamiskelpoiseksi.

Asetuseruonnoksessa esitetyt siirtymäajat ovat kautta linjan kohtuuttoman pitkiä. Oikeuskanslerin lausunnon mukaan ministeriön olisi arvioitava sitä, täyttääkö nyt ehdotettu asetuseruonnos siirtymäsäännöksineen oikeuskanslerin aiemmin antamassa ratkaisussa

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

OKV/444/10/2025 tarkoitetut edellytykset. Esimerkiksi se, että asetukseen sisältyvä sääntely edellyttäisi toimenpiteitä eläinten pitäjiltä, ei ole oikeuskanslerin mukaan hyväksyttävä peruste asetukseen sisältyville pitkille siirtymäajoille. Ministeriön on varmistettava, että lainsäätäjän tahto toteutuu, kun se valmistelee eläinten hyvinvointilakia täsmentäviä asetuksia sekä niihin sisältyviä siirtymäsäännöksiä. Ministeriö myöntää perustelumuihistiossa, että asetusluonnoksen vaatimuksista turkistarhaajilla aiheutuvien kustannusten arvioinnissa on epävarmuutta. Epävarmuus ja puutteelliset laskelmat kustannuksista eivät riitä perusteluksi pitkille siirtymäajoille. Oikeuskansleri muistuttaa, ettei eläinten hyvinvointilaissa annettu asetuksen antovaltuus anna ministeriölle toimivaltaa säätää asetuksen tasoista sääntelyä lainvastaisesti, eikä asetukseen tule sisällyttää sellaisia siirtymäaikoja, jotka tosiasiallisesti tarkoittavat lain muuttumista tehottomaksi.

Asetuksen valmisteluprosessi ja -aikataulu herättävät kysymyksen, onko valmistelussa kuultu sidosryhmiä tasapuolisesti ja onko valmistelun aikataulu pyritty sovittamaan yhteen Euroopan elintarviketurvallisuusvirasto EFSA:n turkiseläinten pidosta ja hyvinvoinnista antaman tieteellisen lausunnon ja EU-komission turkistarhauksen jatkamisen edellytyksiä käsittelevän keskustelun kanssa. Turkisala on julkisuudessa esitetyn materiaalin perusteella osallistunut vahvasti asetusluonnoksen yksityiskohtien valmisteluun. Tämä ei ole poikkeuksellista, mutta säädösvalmistelun tasapuolisuuden näkökulmasta kyseenalaista. Asetus on ollut valmistelussa huomattavan huomattavan pitkään. Komission ja EFSA:n kannan odottaminen ja vähintään EFSA:n esittämien suositusten sisällyttäminen asetusluonnokseen olisi kohtuullista jo muutenkin venyneessä valmisteluprosessissa.

Eläinten hyvinvointikeskus katsoo, että tutkimustiedon pohjalta, Euroopan elintarviketurvallisuusvirasto EFSA:n tieteellisen lausunnon mukaan ja eläinten hyvinvointilain vaatimusten toteutumisen valossa asetusluonnosta turkiseläinten hyvinvoinnista ei voida hyväksyä nyky muodossaan. Suosittelemme, että asetusta palautetaan uudelleen valmisteluun ja odotetaan Euroopan komission kanta turkistarhauksen jatkamiseen alkuvuodesta 2026 ennen asetuksen antamista uudestaan lausunnoille.

Lajikohtaisia huomioita EFSA:n (2025) raportin perusteella

Minkki

EFSA:n (2025) mukaan häkit rajoittavat pinta-alaltaan, korkeudeltaan ja rakenteellisella yksipuolisuudellaan voimakkaasti minkkien lajinomaisia käyttäytymistarpeita, kuten liikkumista. Liikkumisen rajoittamisen hyvinvointihaittaa ei voida nykyisillä järjestelmillä lieventää.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Riittämättömien rakenteellisten ja muokattavien resurssien, riittämättömän tilan, ruuan virikkeettömyyden, rehun epäsopivuuden ja ruokinnan järjestämisen puutteiden vuoksi minkeille aiheutuu nykyisissä pitojärjestelmissä hyvinvointihaittaa tutkimis- ja ravinnonhankintakäyttäytymisen estymisen vuoksi. Em. hyvinvointihaittaa ei voida nykyisissä järjestelmissä estää eikä todennäköisesti myöskään lieventää.

Lajinsisäisen aggression ja häkkirakenteiden vuoksi minkille hyvinvointihaittaa aiheuttavia pehmytkudos- ja ihovaurioita ei voida nykyisissä järjestelmissä estää. Näitä hyvinvointihaittoja voidaan lievittää vähentämällä lajinsisäisiä aggressioita, mikäli nuoret minkit pidetään naaras uros pareissa syys-lokakuulle asti, minkä jälkeen ne erotetaan ja pidetään yksin. Hyvinvointihaittojen lievittäminen edellyttää lisäksi resursseja, kuten pesäkoppeja, ruokailupaikkoja, virike-esineitä, hyllyjä ja tasoja, joita tulee olla jokaiselle minkille resurssikiistojen välttämiseksi.

Ihmiskäsittelyn aiheuttamaa stressiä minkille ei voida turkistuoatannossa välttää. Tuotantoon sisältyy aina jonkin verran ihmiskäsittelyä.

Kettu ja naali

EFSA:n (2025) mukaan häkit, joissa kettuja pidetään rajoittavat liian pienen pinta-alan ja korkeuden, rakenteellisen yksipuolisuuden ja epäsopivan lattiamateriaalin vuoksi voimakkaasti kettujen lajinomaisia käyttäytymistarpeita, kuten kolmiulotteisessa tilassa liikkumista. Liikkumisen rajoittamisen hyvinvointihaittaa ei voida nykyisillä järjestelmillä estää eikä lieventää.

Pitopaikan riittämättömien rakenteellisten ja muokattavien resurssien, riittämättömän horisontaalisen ja vertikaalisen tilan, epäsopivan lattian (ei mahdollisuutta kaivaa tai tehdä myyrähyppyjä), ruuan virikkeettömyyden ja rehun epäsopivuuden (ruoan etsiminen, työskentely ruoan eteen, metsästysketju ja piilottaminen estyvät) vuoksi ketuille aiheutuu nykyisissä pitojärjestelmissä hyvinvointihaittaa tutkimis- ja ravinnonhankintakäyttäytymisen estymisen vuoksi. Em. hyvinvointihaittaa ei voida nykyisissä järjestelmissä estää eikä lieventää.

Kettujen aistien liiallista ärsytystä ei voida estää nykyisessä järjestelmässä johtuen lepo-, tarkkailu- ja pakopaikkana toimivan pesän tai korotetun paikan puutteesta sekä naapurieläinten ja ryhmäkasvatuksen aiheuttamasta häiriöstä. On todennäköistä, että liiallista aistiärsytystä ei tilanahtauden vuoksi voida nykyisillä järjestelmillä myöskään lieventää.

Lajitovereiden, eläinryhmän, aiheuttamaa stressiä ei voida nykyisillä järjestelmillä estää.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Ihmiskäsittelyn aiheuttamaa stressiä ketuille ei voida turkistuotannossa välttää eikä lievittää. Tuotantoon sisältyy aina jonkin verran ihmiskäsittelyä ja eläimen paikoillaan pitämistä.

Supikoira

EFSA:n (2025) mukaan häkit rajoittavat liian pienen pinta-alan sekä korkeuden, rakenteellisen yksipuolisuuden ja epäsojivan lattiamateriaalin vuoksi voimakkaasti supikoirien lajinomaisia käyttäytymistarpeita, kuten liikkumista, leikkiä, etäisyyden pitämistä lajitovereihin ja ulosteisiin. Supikoirat eivät myöskään voi tilanpuutteen takia perustaa häkkiin ulostamispaikkaa. Liikkumisen rajoittamisen hyvinvointihaittaa ei voida nykyisissä järjestelmissä estää eikä lieventää.

Riittämättömän häkkitilan ja resurssien, häkin virikkeettömyyden, ruuan virikkeettömyyden sekä koostumukseltaan ja jakotavaltaan sopimattoman rehun (ei mahdollista pureskelua, ei täytä ravitsemusvaatimuksia) vuoksi supikoiralle aiheutuu nykyisissä pitojärjestelmissä hyvinvointihaittaa tutkimis- ja ravinnonhankintakäyttäytymisen estymisestä. Rehun laatua ja jakelua voidaan parantaa. Tutkimiskäyttäytymisen mahdollistamisen hyvinvointihaittaa lieventävästä vaikutuksesta ei kuitenkaan ole tutkittua tietoa. Tutkimis- ja ravinnonhankintakäyttäytymisen estymisestä aiheutuvaa hyvinvointihaittaa ei voida nykyisissä järjestelmissä estää eikä todennäköisesti myöskään lieventää.

Supikoiran aistien liiallista ärsytystä ei voida nykyisessä järjestelmässä todennäköisesti estää eikä melko todennäköisesti lievittää, johtuen lepo- ja vetäytymispaikkana toimivan pesän puutteesta sekä omien ja viereisten häkkien eläinten ulosteiden läheisyydestä. Lisäksi supikoirien käsittely aiheuttaa eläinten aistien liiallista ärsytystä. Liiallista aistiärsytystä voidaan lieventää seuraavilla toimilla: 1) supikoirille annetaan ympärivuotinen vetäytymispaikka (esim. pesäkoppi), joka mahdollistaa laajemman valinnanvapauden, elinympäristön kontrolloinnin sekä talviunen. Asiasta tarvitaan kuitenkin lisää tutkimustietoa; 2) eläinten häkeistä poistetaan ulosteet säännöllisesti. Lisätutkimusta kuitenkin tarvitaan siitä, kuinka perusteellisesti ja usein ulosteiden poisto tulisi tehdä; 3) supikoirien käsittelykertoja (mukaan lukien keinosiemennys) vähennetään ja käsittelymenetelmiä sekä -välineitä muutetaan eläimille hellävaraisemmiksi. Lisäksi eläinten käsittelijöitä koulutetaan, jotta näillä on asianmukaiset tiedot, taidot ja ammattipätevyys supikoirien käsittelyyn.

Yksin pitämisen aiheuttamaa stressiä ei voida nykyisissä pito-olosuhteissa estää eikä lievittää. Supikoirien ryhmäkasvatus edellyttäisi nykyisiä pitopaikkoja huomattavasti enemmän tilaa.

Lähde:

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

EFSA AHAW Panel (EFSA Panel on Animal Health and Welfare), Nielsen, S. S., Álvarez, J., Boklund, A. E., Dippel, S., Dorea, F., Figuerola, J., Miranda Chueca, M. Á., Michel, V., Nannoni, E., Nonno, R., Riber, A. B., Stahl, K., Stegeman, J. A., Thulke, H.-H., Tuytens, F., Winckler, C., Díez-León, M., Edwards, S., ... Herskin, M. S. (2025). Welfare of American mink, red and Arctic foxes, raccoon dog and chinchilla kept for fur production. EFSA Journal, 23(7), e9519. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2025.9519>

Pykäläkohtaiset kommentit

2 § Määritelmät

Momentissa 1 tulee mainita turkiseläimellä tarkoitettavan kettua ja naalia (tuotannossa sinikettu), koska kyseessä on kaksi eri lajia. Määritelmän tulee koskea myös kettujen risteytyksiä.

3 § Turkiseläimen käsittely ja hoito

Pykälässä tulee mainita, minkä ikäisiä pentuja tai nuoria eläimiä saa käsitellä niskapihdeillä, ja miten pentuja muutoin tulee nostaa. Niskapihtien vähimmäisleveyden pitää olla vähintään käsiteltävän eläimen kahden nikaman levyiset. Niskapihtien rutiininomaisen käyttö pitää kieltää rangaistuksen uhallä. Turkiseläinten nostaminen hännästä tulee kieltää yksiselitteisesti.

Pykälässä tulee ottaa kantaa myös keinosiemennyksen aikaiseen niskapihtien käyttöön. Hännästä ja niskapihdeillä niskasta roikottaminen esimerkiksi keinosiemennyksen yhteydessä tuottaa eläimelle kipua, stressiä ja kärsimystä eikä ole eläimen hyvinvoinnin kannalta hyväksyttävää. Niskasta ja hännästä roikottaminen siemennettäessä tulee kieltää ja siemennyksen aikainen kiinnipitomenetelmä muuttaa nykyisestä.

Pykälässä tulee mainita, ettei eläintä saa käsittelyn tai siirron yhteydessä vetää hännästä.

Turkiseläimet eivät ole täysin kesyjä, eikä niitä aktiivisesti totuteta ihmisen käsittelyyn. Turkiseläimen käsittely käyttäen hyväksi eläimen lajityypillistä käyttäytymistä ei toteudu. Suuri osa eläimistä pelkää ihmistä ja yrittää ihmisen lähestyessä väistää tai paeta. Turkiseläimet ovat ihmisen läheisyydessä päivittäisen rehunjaon yhteydessä. Erityisesti siitoseläimet joutuvat olemaan ihmisen käsiteltävänä ja kiinnipitämänä lisääntymisaikaan. Ihmistä pelkäävä eläin stressaantuu ihmisen läsnäolosta ja käsittelystä, joka joskus aiheuttaa kipua tai epämukavuutta eläimelle.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Turkiseläimen yksilöllisen hoidon ja tarkkailun toteuttaminen käytännössä on haastavaa. Yksittäisen eläimen huono liikkumiskyky voi jäädä huomaamatta eläinryhmässä ja häkin vähäisen liikkumatilan takia. Turkiseläimet pitäisi totuttaa ihmisen läsnäoloon niin, etteivät ne häiriinny kohtuuttomasti esimerkiksi eläinlääkärin tarkastuksesta. Käsiteltävyyteen pitäisi siksi panostaa huomattavasti nykyistä enemmän turkiseläinten jalostuksessa.

4 § Turkiseläinten ryhmäkasvatus ja sosiaaliset suhteet

Luonnossa normaali asteittainen vieroitus ei pito-olosuhteissa käytännössä onnistu, vaikka kettuemo voikin mennä välillä hyllylle poikasten ulottumattomiin. Turkiseläimillä on oltava mahdollisuus vetäytyä lajikumppaneiden seurasta silloin, kun se on lajin olennaisten käyttäytymistarpeiden mukaista.

5 § Eläimen tuotantokykyyn vaikuttaminen

Pykälässä tulee mainita myös, että eläimen ylenmääräinen syöttäminen ja lihottaminen on tuotantokykyyn vaikuttamista ja tulee kieltää. Supikoiran lihominen ennen talviunta on kuitenkin lajityypillinen ominaisuus. Turkiseläimen talviturkin kehittymisen aikaistaminen keinotekoisesti tulee kieltää menetelmästä riippumatta.

6 § Ruokinta ja juotto

Ravinnonhankintakäyttäytyminen, kuten saalistus ja keräily, jää turkiseläinten pitopaikoissa toteutumatta. Ravinnonhankintaan liittyvään käyttäytymiseen ei ole tilaa, eikä turkiseläimen juuri tarvitse liikkua syödäkseen. Lihavuus on hyvinvointiongelmia etenkin siniketuilla. Eläimet eivät voi häkkipohjalla kaivaa eivätkä piilottaa saalista, eikä minkki voi häkkiympäristössä saalistaa vedestä.

Eläinten välinen kilpailu pitää eläinten hyvinvointilain, pykälä 37, mukaan minimoida. Ruokintatilanteissa etenkin ketuilla voi esiintyä rajuakin kilpailua ruoasta. Kilpailua voidaan ehkäistä tarjoamalla ruoka yhden sijaan kahdelta tai useammalta eri ruokintalaudalta tai -kasoista.

Pykälän ensimmäisessä momentissa on tarpeen huomioida, että talviunta nukkuvan supikoiran unenaikainen paasto kuluttaa energiaa eikä supikoiran lihomista siten ole vältettävä samaan tapaan kuin esimerkiksi kettujen. Supikoiran on pystyttävä keräämään riittävästi energiavarastoa ennen talviunta.

Turkiseläinten ruokinta on toisinaan liiallista eläinten tarpeisiin nähden. Yli ruokinta aiheuttaa lihavuutta ja lihavuus hyvinvointiongelmia. Lihavuus vaikeuttaa liikkumista ja esimerkiksi kettujen lepohyllylle hyppäämistä ja hyllylle mahtumista. Siitoseläinten lihavuus

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

heikentää tuotantotuloksia vaikeuttaen astumista, tiinehtymistä, synnytystä ja pentujen hoitoa. Siitoseläimiä voidaan joutua laihduttamaan, mikä vuorostaan altistaa eläimet nälän tunteelle. Ravinnon tarjoamista ei vastaa turkiseläinten ravinnonhankintaan liittyviä käyttäytymistarpeita (esim. saalistaminen, keräily ja piilottaminen). Pykälässä tulee kieltää eläinten lihottaminen niin, että ylipaino haittaa liikkumista TAI terveyttä; näistä jo kumman tahansa vaarantuminen tuottaa merkittävää hyvinvointihaittaa eläimelle ja on ristiriidassa eläinten hyvinvointilain tavoitteiden kanssa.

Toisessa momentissa on rajattava supikoiran talviunen aikainen paastottamisen pituus. Paasto ei saa olla liian pitkä, ettei supikoiran energiansaanti vaarannu.

Kolmannessa momentissa säädetään sulan veden tarjoamisesta vähintään kolme kertaa päivässä tietyille eläinryhmille, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Janon tunne on tällöin turkiseläimillä mahdollinen, mikä heikentää niiden hyvinvointia. Vähäinen juominen myös altistaa virtsatietulehduksille. Kaikille turkiseläimille tulisi siksi taata jatkuva juomavesi. Sulan veden tarjoamisen toteutuminen kolme kertaa päivässä ja eläinten tosiasiallinen juomismahdollisuus ennen veden jäätymistä vesikuppiin tulee olla valvottavissa. Tarhaajalla tulee olla velvoite tarkastaa juottolaitteiden toimivuus päivittäin.

7 § Eläimen hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Eläinten hyvinvointilain mukaan eläinten hyvinvoinnin tarkastamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota synnytyistä odottaviin, synnyttäviin, juuri synnyttäneisiin, vastasyntyneisiin, sairaisiin, heikkokuntoisiin ja vahingoittuneisiin eläimiin. Eläinten hyvinvoinnin päivittäinen tarkastaminen aiheuttaa aina jonkinasteista häiriötä ja stressiä etenkin herkässä vaiheessa oleville, kuten juuri synnyttäneille, eläimille. Kaikkien eläinten hyvinvointi on kuitenkin tarkastettava päivittäin. Jos tarkastuksesta aiheutuu eläimille selkeää hyvinvointihaittaa, ei tällaisia eläimiä tule käyttää tarhauksessa eikä jalostaa.

8 § Eläinjalostus

Pelokkaan tai aggressiivisen eläimen käyttäminen jalostukseen tulee yksiselitteisesti kieltää. Pelko ja aggressiivinen käytös viestivät jo itsessään hyvinvointiongelmasta ihmisen hoidossa olevalla eläimellä. Laki eläinten hyvinvoinnista kieltää jälkeläisille hyvinvointihaittaa aiheuttavan jalostuksen. Pelokkuus on turkiseläimillä vahvasti periytyvä ominaisuus, ja sen periyttäminen on lain nojalla kiellettyä.

Sinikettunaaraan suuri koko ja lihavuus heikentävät hedelmällisyyttä, vaikeuttavat synnytystä ja pienentävät pentuekokoa. Turkiseläinten jalostuksessa ei sinikettujen osalta pyritä selkeästi toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen, sillä tuotteen hinta

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

ohjaa suurten ja lihaviiden sinikettujen tuotantoon aiheuttaen eläimille liikkumisvaikeuksia ja muuta hyvinvointihaittaa. Liikkumisvaikeudet voivat aiheuttaa eläimelle kipua ja heikentävät eläimen toimintakykyä, kuten kehonhuolto, käveleminen, leikkiminen, hyppääminen ja astuminen. Jalostuksesta voi siten aiheutua merkittävää ja pitkäaikaista haittaa sinikettujen hyvinvoinnille.

Suuri koko ja lihavuus altistavat siniketun jalkaongelmien lisäksi muillekin hyvinvointiongelmille. Löysä nahka, paksu karva ja rasva kasvojen alueella heikentävät silmäterveyttä. Siniketun silmät voivat lähes hävitä näkyvistä löysään nahkaan, mikä voi haitata eläimen näkökykyä ja altistaa silmätulehduksille. Kettujen silmätulehdusalttiudessa on perinnöllistä vaihtelua, joten siihenkin voidaan vaikuttaa jalostuksella.

Pykälään tulee lisätä, että myös eläimen voimakas stereotyyppinen käyttäytyminen on este eläimen jalostuskäytölle (merkittävä terveyteen ja hyvinvointiin haitallisesti vaikuttava ominaisuus). Pykälässä tulee myös mainita, että ketuilla ja supikoirilla on kiellettyä jalostaa niin suurta nahkaa, että siitä koituu eläimelle terveydellistä haittaa.

9 § Turkistilan yleiset vaatimukset

Turkiseläinten verkkohäkit ovat vierekkäin, jolloin taudinaiheuttajat pääsevät helposti leviämään pitopaikan eläinten välillä. Ruokaviraston Eläintaudit Suomessa 2023 -raportin mukaan vuoden 2023 aikana todettiin 71 lintuinfluenssatartuntaa turkistarhoilla. Samaisessa Ruokaviraston raportissa todetaan, että turkistarhojen korkea eläintiheys edesauttaa tautien leviämistä ja siten myös virusten mahdollista muuntumista. Turkistarhojen tautisuojaus on Ruokaviraston mukaan parantamisen varaa.

10 § Turkistilan aitaaminen ja karkuun päässeiden eläinten pyydystäminen

Pykälässä sallittu poikkeamisaika (1.5.-31.10.) aidan pakovarmuuden suhteen ei edistä eläinten hyvinvointia. Turkiseläinten pentuja on erityisen tarpeellista suojella luonnoneläimiltä juuri kesäkaudella niiden ollessa pieniä. Siksi aitojen tulisi estää turkiseläinten vapaaksi pääseminen ja petoeläinten sisään pääseminen täydellisesti ympäri vuoden. Samasta syystä pykälässä on huomioitava myös se, että aidan on oltava riittävän korkea estämään petoeläinten, kuten suden, pääsy sisäpuolelle. Aitakorkeus, joka pitää minkit ja supikoirat sisäpuolella, ei pidä kaikkia petoeläimiä ulkopuolella. Aidan harjalla olevan kiipeämissuojan tulee toimia molempiin suuntiin, siis estää sekä turkiseläinten pääsy ulos että petoeläinten pääsy sisään.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Myös turkistilat, joilla eläimiä pidetään halleissa tai ns. pakovarmoissa varjotaloissa, tulee aidata. Eläinten pitopaikkojen tulee olla yksiselitteisesti sellaisia, että tarhattavat eläimet eivät pääse pakoon eivätkä luonnoneläimet sisään.

11 § Eläinsuojan olosuhteet

Eläinten hyvinvointiin ja pitopaikkaan on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota vaihtelevissa sääolosuhteissa. Tarhaajan tulee huolehtia, että pesäkopin ulkopuolelle joutuneet pennut laitetaan takaisin pesään, jos emo ei kannu niitä sinne. Eläimillä, joilla on turkinpurennan vuoksi paljaita kohtia turkissa, tulee talvella olla pesäkoppi paleltumisen ehkäisemiseksi, samoin pitkien, kylmien jaksojen aikana kaikille punaketuille ja supikoirille. Toisaalta talviturkkista eläintä ei saa pitää sisällä esimerkiksi keinosiemennyksen tai siemenen ottamisen yhteydessä liian pitkää aikaa lämpöstressin vuoksi.

Eläimiä ei tule myöskään pitää jatkuvasti suorassa auringonpaisteessa, ja halleja tulee tuulettaa kuumalla säällä. Ilmanvaihdoista on huolehdittava niin, että lämpötila pitopaikassa ei pääse nousemaan eläinten hyvinvoinnin kannalta liian korkeaksi.

12 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pitää voida pitopaikassaan toteuttaa käyttäytymis- ja fysiologisia tarpeitaan. Turkiseläimet tarvitsevat liikkumiseen, venyttelyyn, kurotteluun, hyppimiseen ja asennon vaihtamiseen tilaa. Esimerkiksi kettujen pienin sallittu häkki mahdollistaa asennon vaihtamisen, istumisen, makaamisen ja seisomisen, mutta vain muutaman askeleen ottamisen suuntaansa. Myyrähyppyjä häkissä ei voi toteuttaa. Varsinaista liikkumista vähimmäiskoon häkissä ei pysty toteuttamaan, etenkin, jos eläin on suurikokoinen. Elinpiirin partiointi minimimitaisessa häkissä jää kettujen ja supikoirien osalta vajavaiseksi.

13 § Pitopaikan varusteet ja virikkeet

Pykälässä on tarpeen määritellä, miten usein virikkeitä on vaihdettava. Pykälään on myös lisättävä maininta siitä, että kaikkien samassa pesäkopissa olevien eläinten on mahdollista leppäämään luonnollisessa asennossa yhtä aikaa. Pesäkopin kulkuaukon tulee olla sellainen, etteivät emon nisät vaurioidu aukosta kulkiessa.

15 § Siirtymäsäännökset

Asetusluonnoksessa ehdotetut siirtymäajat, jopa 15 vuotta, ovat kohtuuttoman pitkiä eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta. Esimerkiksi virikkeiden käyttöönotto onnistuu välittömästi ilman siirtymäaikaa, joten vähintään tämän pykälän pitäisi tulla voimaan heti.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

LIITE 1

Minkki, hilleri ja soopeli

Soopelin tarhaus on hyvin vähäistä ja tutkimustieto soopelin hyvinvoinnin edellytyksistä erittäin puutteellista. Soopeli on hyvinvointilaissa tuotantoeläinten positiivisille hyväksytty laji. Lajin soveltuvuus tuotantoeläimeksi tulee kuitenkin uudelleen arvioida. Pitopaikan suhteen on huomioitava, että soopeli on isompi, korkeampi ja ruumiinrakenteeltaan erilainen kuin minkki ja hilleri. Soopelin pitopaikan tulisi olla isompi kuin minkin ja hillerin.

Häkkikokojen esitetyt vähimmäisvaatimukset ja pelkkä verkkohäkki pitopaikkana eivät millään liitteessä mainitulla lajilla mahdollista eläinten hyvinvointilain edellyttämää mahdollisuutta eläimen olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen. Kaikkien häkkikokojen minimivaatimuksia tulisi kasvattaa huomattavasti ja lisäksi säätää pakolliseksi esimerkiksi minkkien mahdollisuus uida.

Minkillä täysikasvuisen uroksen ja naaraan kokoero on huomattava. Tällä perusteella minkkiuroksilla tulisi siksi olla isommat häkit, samoin kuin liitteissä 2 ja 3 säädetään kettu- ja supikoirauroksille isommat häkkikokovaatimukset. Eläinten hyvinvoinnin kannalta sekä uroksille että naaraille tulee kuitenkin säätää yhtäläiset häkkikoot, niin, että myös naarailla olisi vähintään samankokoinen häkki kuin uroksilla. Erityisesti pentujen kanssa ollessa naarailla on ahdasta, ja synnyttävät ja imettävät naaraat tarvitsevat riittävästi tilaa voidakseen pysyä kunnossa ja huolehtia pennuistaan. Tämä koskee kaikkia liitteissä mainittuja lajeja.

LIITE 2

Kettu

Liitteessä on tarpeen täsmentää, että säädökset koskevat myös naalia (sinikettua). Häkkikokojen esitetyt vähimmäisvaatimukset ja pelkkä verkkohäkki pitopaikkana eivät millään liitteessä mainitulla lajilla mahdollista eläinten hyvinvointilain edellyttämää mahdollisuutta eläimen olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen. Häkkikokojen minimivaatimuksia tulisi kasvattaa huomattavasti ja lisäksi säätää pakolliseksi esimerkiksi kettujen mahdollisuus kaivaa maata.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Kohdassa, jossa määritellään siitoksesta poistetun naaraan ja kahden nuoren eläimen vähimmäishäkkikoko on mainittava, että tällöin kyseessä on oltava naaras ja kaksi sen omaa pentua. Jos pennut ovat eri lajia keskenään, tulee soveltaa isokokoisemman lajin häkkikokovaatimuksia. Toisilleen vieraita naarasta ja nuoria eläimiä ei tule laittaa samaan häkkiin. Myös yhä siitokseen käytettävä naaras (ei pelkästään siitoksesta poistettu) hyötyy hyvinvoinnin näkökulmasta omien pentujensa seurasta niiden nahkomiseen asti. Sama koskee myös supikoiraa.

Punaketun osalta on huomioitava, että hyllyn alla seisomiseen, seinää vasten venyttelemiseen ja myyrähyppyihin häkin vähimmäiskorkeus 70 cm on liian matala.

Kohdassa 2.1 on mainittava, että jos eläimiä ja siten hyllyjä on häkissä vähintään kaksi, hyllyjen yhteispituuden on vastattava kahta yksittäistä hyllyä, jotta kaksi eläintä mahtuu kerrallaan makaamaan hyllyillä.

Verkkohäkki pitopaikkana estää kettujen ja naalien käyttäytymistarpeiden toteuttamista, esimerkiksi kaivamisen ja piilottamisen.

LIITE 3

Supikoira

Häkkikokojen esitetyt vähimmäisvaatimukset ja pelkkä verkkohäkki pitopaikkana eivät mahdollista eläinten hyvinvointilain edellyttämää mahdollisuutta supikoiran olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen. Häkkikokojen minimivaatimuksia tulisi kasvattaa huomattavasti.

Kohdassa 1.2 on huomioitava, että supikoiran tassut ovat pienemmät kuin ketun, ja häkin pohjaverkon silmäkoon pitää siksi olla pienempi kuin ketulla.

Kohdassa 1.3 on määriteltävä vähimmäishäkkikoko myös uros-naaras-parille, joka on supikoirilla luontaisin yhdistelmä. Supikoirat ovat pariuskollisia ja muodostavat luonnossa elinikäisiä lisääntymispareja. Ne viihtyvät yleensä hyvin ryhmässä aikuisinakin.

Kohdassa 2.1 on vaadittava supikoiralle yhtäläinen vetäytymistila kuin ketulle.

Siitokseen käytettävä ja siitoksesta poistettu naaras hyötyy hyvinvoinnin näkökulmasta omien pentujensa seurasta niiden nahkomiseen asti.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Helsingissä 13.8.2025

Ystävällisin terveisin

Tiina Kauppinen ja Satu Raussi

Eläinten hyvinvointikeskus

